

PALANGOS MIESTO SAVIVALDYBĖS 2018 METŲ VISUOMENĖS SVEIKATOS RĖMIMO SPECIALIOJI PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

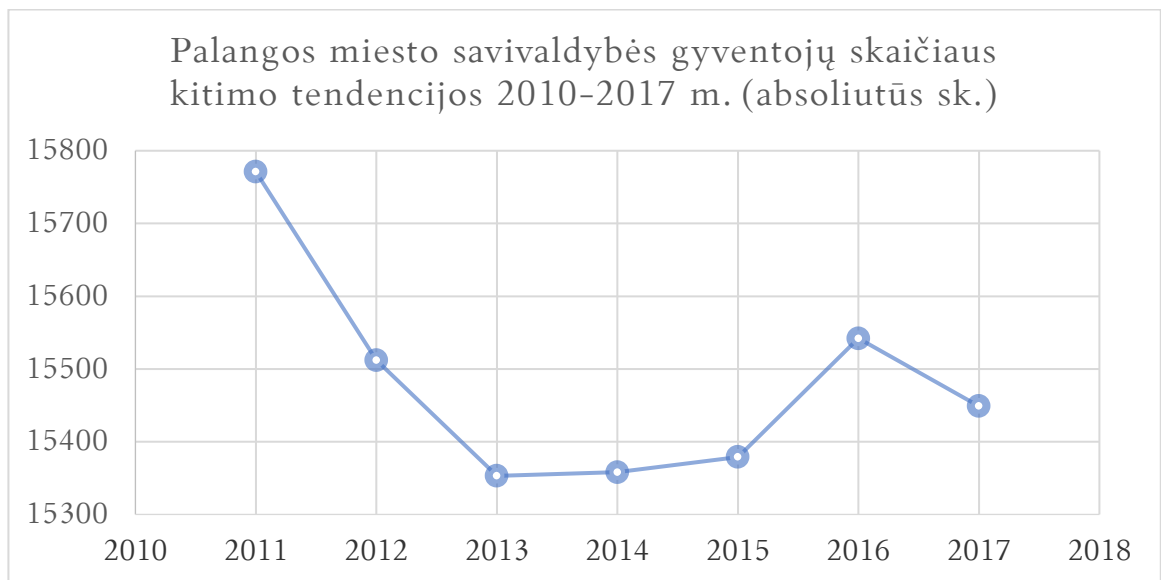
1. Palangos miesto savivaldybės 2018 metų visuomenės sveikatos rėmimo specialioji programa (toliau – Programa) parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymu, Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymu ir kitais teisės aktais.

2. Programa įgyvendinama vadovaujantis Palangos miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos sudarymo ir vykdymo tvarkos aprašu, patvirtintu Palangos miesto savivaldybės tarybos 2010 m. gruodžio 28 d. sprendimu Nr. T2-345, bei Palangos miesto savivaldybės projektų paraiškų teikimo ir atrankos konkurso tvarkos aprašu, patvirtintu Palangos miesto savivaldybės tarybos 2017 m. gruodžio 21 d. sprendimo Nr. T2-264 1 punktu.

3. Įgyvendinant Programą numatomos vykdyti priemonės pateikiamos 1 priede.

II. SITUACIJOS ANALIZĖ

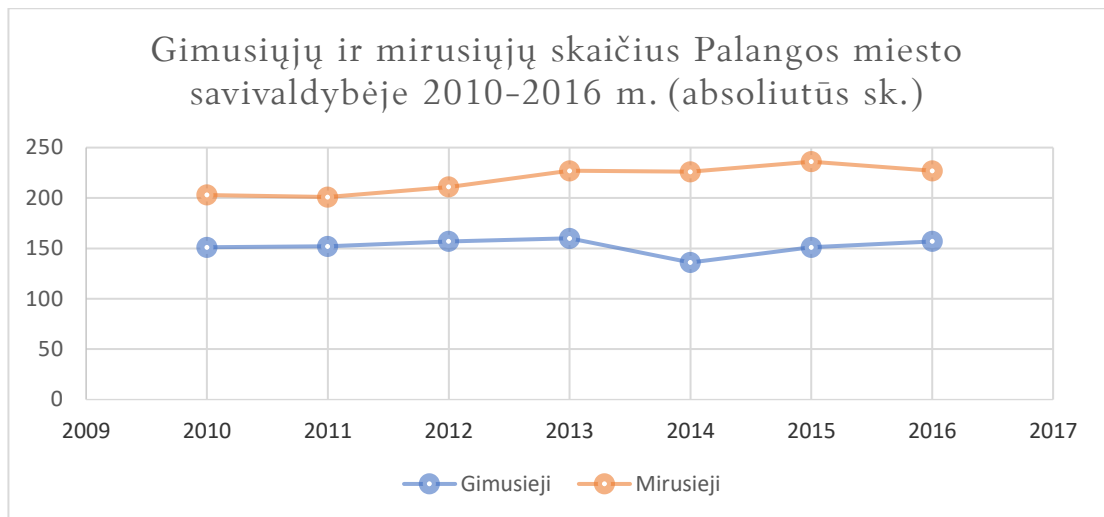
4. Palangos mieste, kaip ir visoje Lietuvoje, gyventojų skaičius mažėja. Nuo 2011 metų gyventojų Palangoje sumažėjo 322 asmenimis, 2017 m. mieste buvo 15 449 gyventojai, 2011 m. – 15 771 gyventojas (1 diagrama). 2017 m. pradžioje gyveno 6 848 (2016 m. – 6 922) vyrai ir 8 601 (2016 m. – 8 620) moteris.

1 diagrama

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

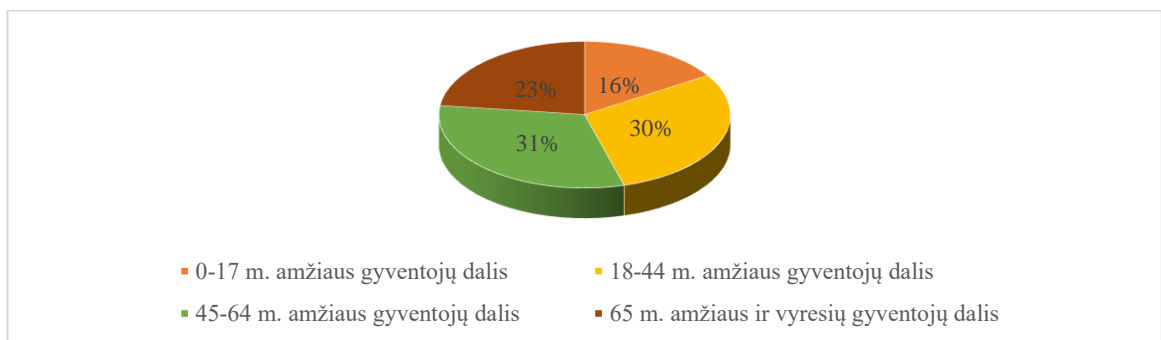
5. Palangos miesto savivaldybėje 2016 m. (palyginti su 2015 m.) gimusiųjų skaičius padidėjo 6 gyventojais, mirusiųjų – sumažėjo 9 gyventojais. 2010–2016 m. laikotarpiu Palangos miesto savivaldybėje natūralus gyventojų prieaugis buvo neigiamas, fiksuotas mažesnis gimusiųjų nei mirusiųjų skaičius (2 diagrama).

2 diagrama

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

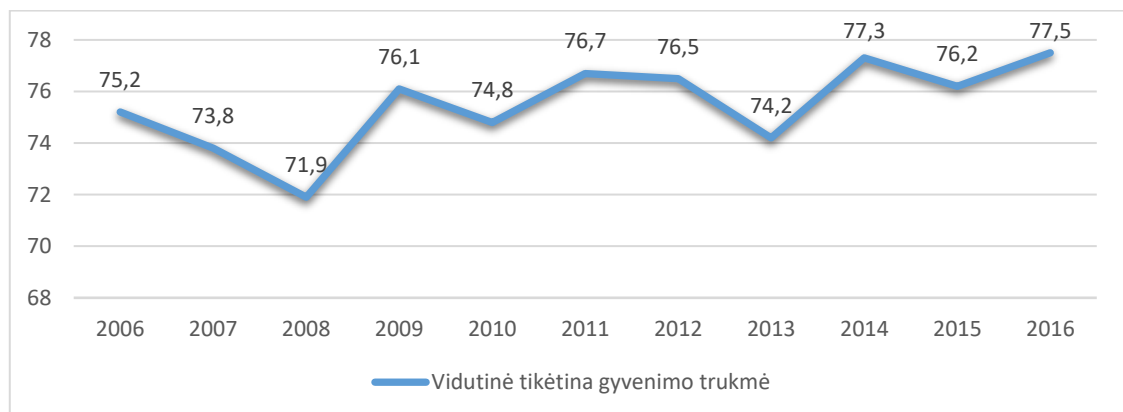
6. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2017 m. pradžioje Palangos miesto savivaldybėje didžiąją dalį visuomenės populiacijos sudarė asmenys: 18–44 m. (30 proc.) ir 45–64 m. amžiaus (31 proc.) (1 pav.). Galime daryti prielaidą, kad didžioji visuomenės dalis yra darbingo amžiaus Palangos miesto gyventojai, kurių sveikatos stiprinimui ir išsaugojimui reikia skirti atitinkamą dėmesį.

1 pav. Palangos miesto savivaldybės gyventojų pasiskirstymas pagal amžių 2017 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

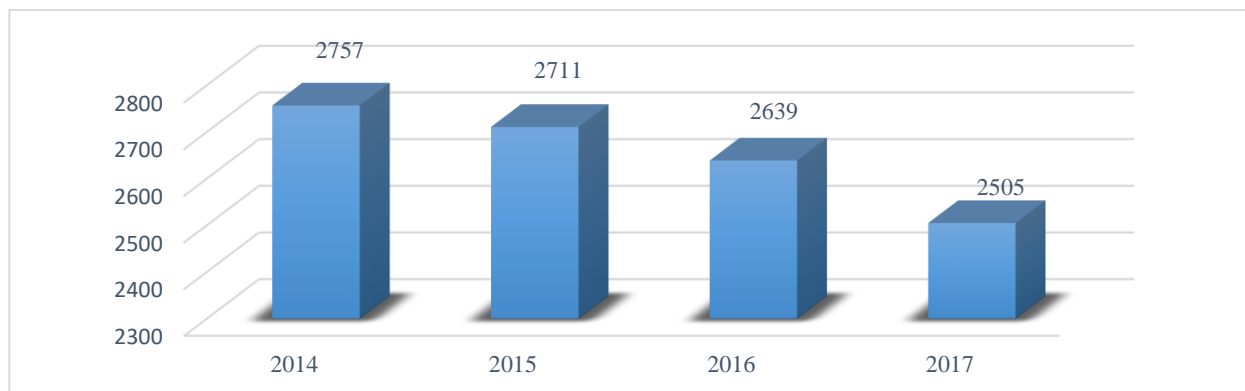
7. Analizuojant Palangos miesto savivaldybės statistikos duomenis nustatyta, kad vidutinės gyvenimo trukmės rodiklis kiekvienais metais svyruoja, tačiau lyginant 2006 m. ir 2016 m. pokytį, vidutinė gyvenimo trukmė pailgėjo 2,3 metais. 2016 m. vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė – 77,5 metų (2 pav.).

2 pav. Palangos miesto savivaldybės gyventojų vidutinės gyvenimo trukmės pokytis 2006–2016 m.

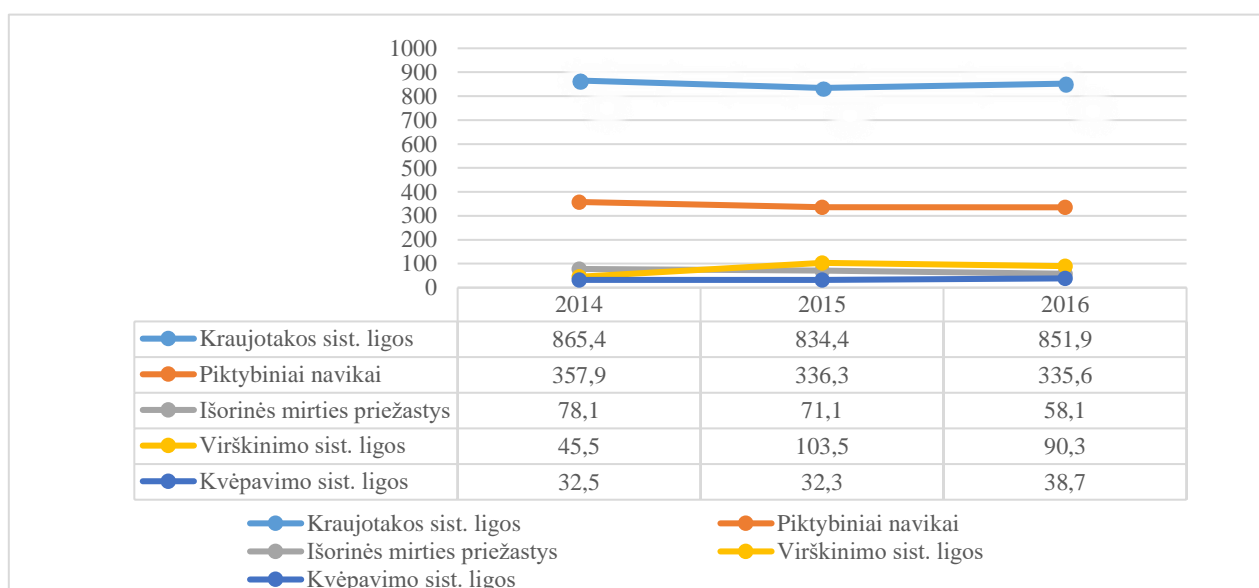
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

8. 2017 m. pradžioje Statistikos departamento duomenimis, Palangos miesto savivaldybėje 14–29 m. amžiaus jaunuolių skaičius – 2 505. Analizuojant paskutinių keturių metų statistikos duomenis, nustatyta, kad Palangos miesto savivaldybėje mažėja jaunų žmonių skaičius. 2016 m. buvo 2 639 jaunuoliai, 2017 m. – 2 505 jaunuoliai, tai yra 134 jaunuoliais mažiau nei 2016 m. ir 252 – mažiau nei 2014 m. (3 pav.).

3 pav. Jaunimo 14–29 metų amžiaus skaičius Palangos miesto savivaldybėje 2014–2017 m.
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

9. Analizuojant statistikos duomenis nustatyta, kad per pastaruosius metus Palangos miesto savivaldybėje padidėjo mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų (17,5 atvejo/100 000 gyv.) bei nuo kvėpavimo sistemos ligų (6,4 atvejo/100 000 gyv.). 2016 m. palyginus su 2015 m., sumažėjo mirtingumas nuo piktybinių navikų, išorinių mirties priežasčių ir virškinimo sistemos ligų (4 pav.).

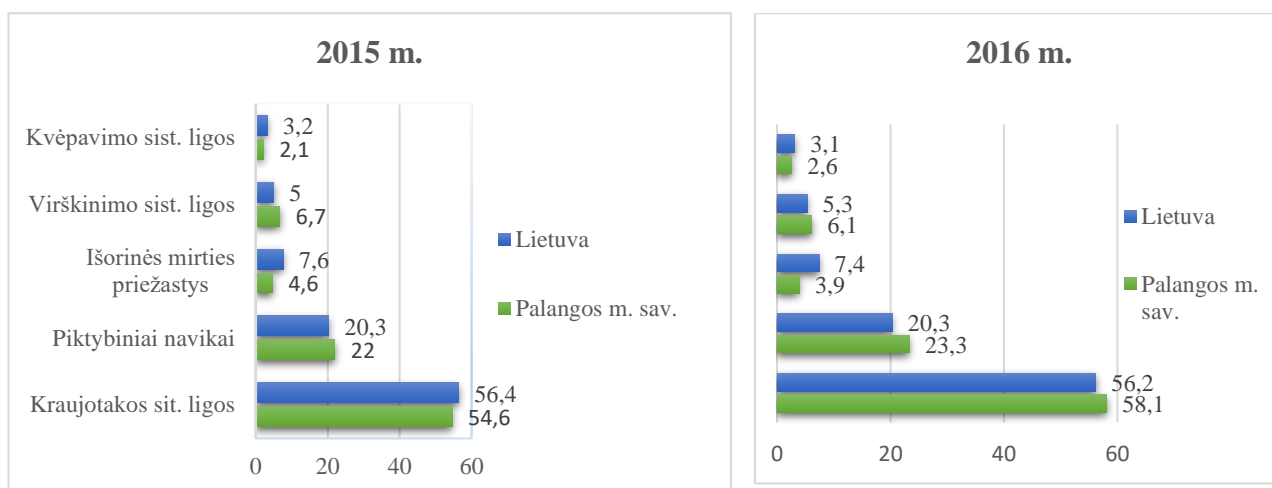

4 pav. Mirtingumas pagal priežastis Palangos miesto savivaldybėje 100 000 gyv. 2014–2016 m.

Šaltinis: Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registras

Duomenų apdorojimas: Palangos miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras

10. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2016 m. Lietuvoje didžiausias mirusiųjų skaičius pagal mirties priežastis registruojamas nuo širdies ir kraujagyslių ligų (23 103 mirusieji) ir piktybinių navikų (8 197 mirusieji). 2016 m. Palangos miesto savivaldybėje, kaip ir Lietuvoje, daugiausia žmonių mirė nuo kraujotakos sistemos ligų (58,1 proc.), 23,3 proc. mirė nuo piktybinių navikų, 6,1 proc. nuo virškinimo sistemos sukeltų susirgimų (5 pav.).

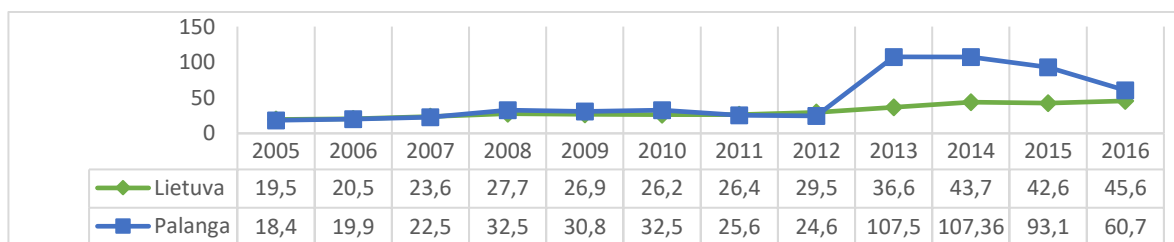
5 pav. Mirčių pagal priežastis pasiskirstymas Palangos miesto savivaldybėje ir Lietuvoje 2015–2016 m., proc.

Šaltinis: Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registras

Duomenų apdorojimas: Palangos miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras

11. Mirtingumo dėl atsitiktinio paskendimo skaičius 100 000 gyventojų Palangos miesto savivaldybėje buvo 2,92 karto didesnis nei Lietuvos vidurkis. Palangos miesto savivaldybės rodiklis tarp savivaldybių yra vienas didžiausių, tačiau bendras skaičius nėra didelis – 3 asmenys.

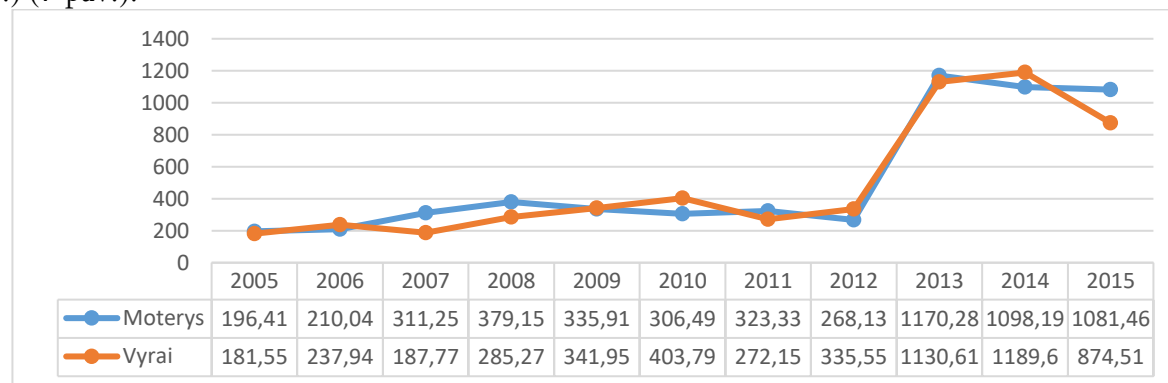
12. 2016 m. sergamumo II tipo cukriniu diabetu skaičius 100 000 gyventojų Palangos miesto savivaldybėje buvo 1,33 karto didesnis nei Lietuvos vidurkis. Naujai susirgusių II tipo cukriniu diabetu asmenų bendras skaičius 2016 m. – 94. Sergamumas II tipo cukriniu diabetu Palangos miesto savivaldybėje 2015 m. buvo 2,4 karto didesnis už Lietuvos, tuo tarpu 2016 m. 1,3 karto didesnis už Lietuvos. Lyginant 2015–2016 m. laikotarpį sergamumas II tipo cukriniu diabetu Palangos miesto savivaldybėje sumažėjo 32,4 atvejais 10 000 gyventojų (6 pav.).

6 pav. Sergamumas II tipo cukriniu diabetu Palangos miesto savivaldybėje ir Lietuvoje 10 000 gyv. 2005–2016 m.

Šaltinis: Lietuvos higienos instituto Sveikatos informacijos centras

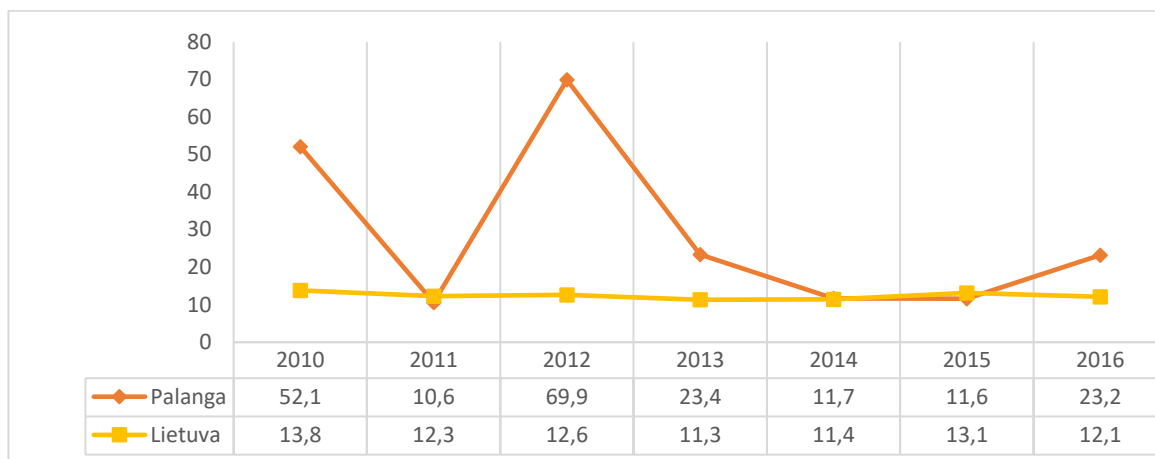
13. Bendras gyventojų sergamumas cukriniu diabetu Palangos miesto savivaldybėje nuo 2005–2013 m. didėjo (atitinkamai: 2005 m. – 189,62/100 000 gyv., 2013 m. – 1 152,69/100 000 gyv.) (7 pav.).

7 pav. Moterų ir vyrų sergamumas cukriniu diabetu Palangos miesto savivaldybėje 100 000 gyv. 2005–2015 m.

Šaltinis: Lietuvos higienos instituto Sveikatos informacijos centras

14. Gimdos kaklelio vėžio ankstyvosios diagnostikos programa yra skirta moterims nuo 25 iki 60 metų. Šio amžiaus moterys kartą per 3 metus gali nemokamai pasitikrinti dėl gimdos kaklelio vėžio. Palangos miesto savivaldybėje 2010–2011 m. laikotarpiu mirtingumas nuo gimdos kaklelio piktybinių navikų sumažėjo net 4,9 karto (atitinkamai: 2010 m. – 52,1/100 000 gyv., 2011 m. – 10,6/100 000 gyv.), tačiau nuo 2012 m. vėl registruojamas didėjantis mirtingumas nuo šio tipo navikų. 2011 m. ir 2015 m. mirtingumas nuo gimdos kaklelio piktybinių navikų Palangos miesto savivaldybėje (2011 m. – 10,6/100 000 mot., 2015 m. – 11,6/100 000 mot.) buvo mažesnis nei Lietuvoje (2011 m. – 12,3/100 000 mot., 2015 m. – 13,1/100 000 mot.) (8 pav.).

8 pav. Mirtingumas nuo gimdos kaklelio piktybinių navikų Palangos miesto savivaldybėje ir Lietuvoje 100 000 mot. 2010–2016 m.

Šaltinis: Lietuvos higienos instituto Sveikatos informacijos centras

15. 2012–2015 m. laikotarpiu daugiau buvo suteikta informavimo paslaugų (daugiausia 2016 m. – 77 proc., mažiausiai 2012 m. – 19 proc.) nei citologinio tepinėlio paėmimo paslaugų (daugiausiai 2016 m. – 44 proc., mažiausiai 2012 m. ir 2014 m. – 12 proc.).

16. VšĮ Klaipėdos miesto greitosios medicininės stoties duomenimis, greitosios medicinos pagalbos iškvietimų skaičius 2017 metais Palangoje buvo 6 346 kartai, iš jų nepagrįstų – 340. Vidutiniškai per parą iškvietimų skaičius siekė 17 kartų. Iškvietimų skaičiaus didėjimas pastebimas pirmąjį vasaros mėnesį (676) ir didžiausias iškvietimų skaičius užregistruotas liepos ir rugpjūčio mėnesiais (atitinkamai 923 ir 991). Palangos miesto savivaldybėje būtinoji medicinos pagalba suteikta 6 006 kartus, nustatyti klinikinių mirčių atvejai – 2 kartai, biologinių mirčių atvejai – 40 kartų.

17. Programai įgyvendinti 2017 m. skirta 22,6 tūkst. eurų. Programos lėšomis vykdytos 5 priemonės:

Gyventojų sveikatos stiprinimas ir ligų prevencija. Iš visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos 2017 m. finansuoti 9 konkurso būdu atrinkti sveikatos projektai: „Judesys. Sveikata“, „Fizinis aktyvumas ir gera savijauta – sveikatos šaltinis“, „Tuberkuliozės profilaktika mieste“, „Draugiška šeima“, „Pasirūpink ir savo sveikata. Cure te ipsum“, „Žmonių, sergančių Dž. Parkinsono liga, sveikatos ir gyvenimo kokybės gerinimas“, „Diabeto komplikacijų prevencija ir kontrolės mokymas“, „Muzikos garsų terapija“, „Gyventojų lėtinių neinfekcinių ligų ir potrauminių padarinių bei vaikų judėjimo aparato stiprinimo ir korekcijos ambulatorinė rehabilitacija“. Finansuotų projektų suma – 9,0 tūkst. Eur. Bendras dalyvių skaičius projektuose – 898 asmenys. 4 projektai – tęstiniai.

Aplinkos sveikatinimas. Organizuoti ir vykdyti pirkimai, kurių metu nupirkta: vakcina nuo pasiutligės ir vakcinacijos priemonės (0,1 tūkst. Eur.); sužeistų ir nusilpusių laukinių gyvūnų paslauga (7,5 tūkst. Eur.); erkinio encefalito vakcina ir vakcinacijos paslauga Savivaldybės darbuotojams (0,3 tūkst. Eur.); autonominiai dūmų detektoriai (0,3 tūkst. Eur.).

Triukšmo lygio stebėseną. Vykdytą sveikatos programos priemonę „Triukšmo lygio stebėseną“ 2017 m. birželio – rugpjūčio mėnesiais patvirtintose 20 triukšmingiausių Palangos miesto vietų buvo atliekamas triukšmo monitoringas ir išmatuoti ekvivalentiniai garso slėgio lygiai.

Taip pat 2017 m. liepos – rugsėjo mėn. vykdyti triukšmo matavimai pagal gyventojų skundus ir patikrinimus. Už Triukšmo prevencijos Palangos miesto savivaldybės viešosios vietose taisyklių nuostatų pažeidimus surašyti 4 administracinių nusižengimų protokolai. 2017 m. panaudota suma šiai priemonei įgyvendinti – 2,6 tūkst. eurų (*Detalesnė 2017 m. vykdytos triukšmo lygio stebėsenos ataskaita pateikiama 2 priede*).

Paplūdimių vandens ištyrimas vasaros sezono metu. Maudymosi sezono metu kas dvi savaites buvo atliekami 6 Savivaldybės maudyklų vandens tyrimai. Iš viso 48 mikrobiologiniai ir fiziniai–cheminiai tyrimai, kurie buvo vertinami pagal Lietuvos higienos normos HN 92:2007 „Paplūdimiai ir jų maudyklų vandens kokybė“ reikalavimus. Šiai paslaugai 2017 m. išleista 2,8 tūkst. eurų (*Detalesnė 2017 m. vykdyto maudyklų monitoringo ataskaita pateikiama 3 priede*).

III. PROGRAMOS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

18. Tikslas – remti visuomenės sveikatos priežiūrą, mažinančią gyventojų sergamumą, mirštamumą, finansuojant savivaldybės remiamas visuomenės sveikatos priemones.

19. Programos uždaviniai:

19.1. stiprinti gyventojų sveikatą ir vykdyti ligų prevenciją;

19.2. formuoti sveikos gyvensenos įpročius ir skatinti fizinį aktyvumą;

19.3. vykdyti aplinkos sveikatinimo priemones, užtikrinti aplinkos kokybę, nekeliančią grėsmės žmonių sveikatai.

20. Programos prioritetinės veiklos kryptys:

20.1. Sveikos gyvensenos propagavimas bei sveikatai palankios ir saugios aplinkos kūrimas.

20.2. Vaikų sveikatos stiprinimas (regėjimo, stuburo patologijos, mitybos sutrikimų profilaktika, odontologinių ligų profilaktika, skiepų profilaktika infekcinėms ligoms).

20.3. Lėtinių neinfekcinių ligų profilaktika (širdies–kraujagyslių, onkologinių susirgimų, cukrinio diabeto profilaktikai, skiepų profilaktika neinfekcinėms ligoms).

20.4. Sergamumo tuberkulioze profilaktika (tuberkulino mėginiai įstaigoms).

IV. SIEKIAMI REZULTATAI

21. Įgyvendinus Programą pagal 1 priedą:

21.1. bendruomenė įgys daugiau žinių apie sveiką gyvenimo būdą, ligų prevenciją;

21.2. bus pagerinta aplinkos kokybė ir sumažinta neigiamo poveikio gyventojų sveikatai rizika.

V. VERTINIMO KRITERIJAI

22. Šios Programos įgyvendinimo vertinimo kriterijai:

22.1. finansuotų sveikatinimo projektų skaičius (ne mažiau kaip 6);

22.2. atliktų paplūdimių vandens tyrimų skaičius (ne mažiau kaip 40);

22.3. atliktų žaidimų aikštelių smėlio tyrimai (ne mažiau kaip 8).

Palangos miesto savivaldybės 2018 metų
visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios
programos
1 priedas

**VISUOMENĖS SVEIKATOS RĖMIMO SPECIALIOSIOS PROGRAMOS LĖŠŲ
NAUDOJIMO 2018 METAIS ŠAMATA**

PAJAMOS

Eil. Nr.	Pajamų šaltiniai	Skiriamos lėšos (tūkst. eur.)
I.	Savivaldybės biudžeto lėšos (toliau tekste – SB)	10,3
II.	Perkeltos pajamos (nepanaudotų gautų pajamų lėšų likutis) (toliau tekste – LL)	19,0
III.	Palangos miesto savivaldybės aplinkos apsaugos specialiosios programos lėšos (toliau tekste – AA)	7,8
IV.	Savanoriškos fizinių ir juridinių asmenų įmokos (toliau tekste – FJA)	0,0
V.	Kitos teisėtai įgytos lėšos (toliau tekste – KT)	0,0
IŠ VISO:		37,1

IŠLAIDOS

Eil. Nr.	Visuomenės sveikatos programa	Finansavimo šaltiniai (tūkst. eur)					
		IŠ VISO:	SB	LL	AA	FJA	KT
	Programų vykdytojas (-ai)						
1.	Gyventojų sveikatos stiprinimas ir ligų prevencija	18,1					
1.1.	Projektų atrankos konkursų finansavimo ir administravimo tvarkos apraše numatytu būdu atrinkti vykdytojai		6,0		4,9		
1.2.	Visuomenės sveikatos projektas „Psichikos sveikatos stiprinimas ir sveikatos žinių ugdymas“				2,9		
1.3.	Visuomenės sveikatos projektas „Sveikatos paslaptis – fizinis aktyvumas kiekvieną dieną“		4,1				
1.4.	Erkinio encefalito profilaktika		0,2				
2.	Aplinkos sveikatinimas	6,0					
2.1.	Pasiutligės prevencija			0,1			
2.2.	Žmogaus sveikatai pavojingų cheminių incidentų likvidavimui reikalingos priemonės			5,9			
3.	Smėlio ir vandens ištyrimas	9,2		9,2			
4.	Triukšmo lygio stebėseną ir prevencija	3,8		3,8			
IŠ VISO:		37,1	10,3	19,0	7,8		